

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Ústí nad Labem rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Jiřího Krahuly a soudců JUDr. Lenky Novotné a Mgr. Tomáše Hodného ve věci

žalobce:

bytem

zastoupený advokátkou JUDr. Andreou Židovou
sídlem Bělěhradská 3347/7, 434 01 Most

proti

žalovanému: **Statutární město Most**, IČO 00266094

sídlem Radniční 1, 434 69 Most

zastoupený advokátem JUDr. Tomášem Kindlem

sídlem Blatenská 3218/83, 430 01 Chomutov

o zaplacení částky 305 094 s příslušenstvím, o odvolání žalovaného proti rozsudku Okresního soudu v Mostě ze dne 29. 6. 2021, č. j. 17 C 409/2014-215

takto:

- I. Rozsudek okresního soudu **se** ve výrocích I., II. a III. **mění** tak, že se zamítá žaloba o zaplacení částky 305 094 Kč s úrokem z prodlení ve výši 8,05 % ročně z částky 289 439 Kč od 29. 4. 2017 do zaplacení.
- II. Žalobce je povinen zaplatit žalovanému náhradu nákladů řízení před soudy obou stupňů ve výši 23 055 Kč do tří dnů od právní moci rozhodnutí k rukám advokáta JUDr. Tomáše Kindla.
- III. České republice se právo na náhradu nákladů řízení nepřiznává.

Odůvodnění:

1. Napadeným rozsudkem okresní soud rozhodl, že žalovaný je povinen zaplatit žalobci na náhradě za ztrátu na výdělků za dobu pracovní neschopnosti částku 15 655 Kč, a to do tří dnů od právní moci rozsudku (výrok I.), žalovaný je povinen zaplatit žalobci na náhradě nemateriální újmy na zdraví částku 241 401 Kč spolu se zákonným úrokem z prodlení z částky 241 401 Kč ve výši 8,05% ročně ode dne 29. 4. 2017 do zaplacení, a to rovněž do tří dnů od právní moci tohoto rozsudku (výrok II.), žalovaný je povinen zaplatit žalobci na bolestném částku 48 038 Kč spolu se zákonným úrokem z prodlení ve výši 8,05% ročně z částky 48 038 Kč ode dne 29. 4. 2017 do zaplacení, a to do tří dnů od právní moci rozsudku (výrok III.), žalovaný je povinen zaplatit ČR – Okresnímu soudu v Mostě na náhradě nákladů řízení jakožto znalečné částku 24 874,50 Kč, a to do tří dnů od právní moci rozsudku (výrok IV.), žalovaný je povinen zaplatit ČR – Okresnímu soudu v Mostě na náhradě nákladů řízení jakožto odměnu ustanovené právní zástupkyně žalobce částku, jejíž výše a podmínky splatnosti budou stanoveny samostatným usnesením (výrok V.), žalovaný je povinen zaplatit ČR – Okresnímu soudu v Mostě na soudním poplatku částku 3 051 Kč, a to do tří dnů od právní moci rozsudku (výrok VI.) a dále rozhodl, že žádný z účastníků řízení nemá právo na náhradu nákladů řízení (výrok VII.).
2. Okresní soud rozhodoval o žalobě na náhradu škody a nemajetkové újmy, v níž žalobce tvrdil, že dne 6. 2. 2014 v pozdních večerních hodinách si pádem na kluzkém chodníku v místě autobusové zastávky MHD č. 5 v ulici Okružní v Mostě zlomil pažní kost, přičemž příčinu úrazu spatřoval v zanedbání povinnosti údržby chodníku. Žalovaný poslední úklid provedl 31. 1. 2014, v době úrazu byl celý chodník namrzlý, zledovatělý a neposypaný, zastávka byla navíc špatně osvětlená. Požadoval náhradu za ztrátu na výdělků po dobu pracovní neschopnosti trvající od 7. 2. 2014 do 30. 4. 2014 ve výši 15 655 Kč a náhradu nemajetkové újmy na zdraví za zlomeninu pažní kosti s dislokací odpovídající 100 bodům ve výši 25 128 Kč se zákonným úrokem z prodlení od 29. 4. 2014 do zaplacení. V průběhu řízení okresní soud připustil rozšíření žaloby na částku 305 094 Kč (sestavující z bolestného ve výši 48 038 Kč, „náhrady za nemateriální újmu“ ve výši 241 401 Kč a náhrady za ztrátu na výdělků po dobu pracovní neschopnosti ve výši 15 655 Kč) s úrokem z prodlení ve výši 8,05 % ročně z částky 289 439 Kč od 29. 4. 2017 do zaplacení.
3. Žalovaný svou odpovědnost neuznával s tím, že neporušil žádnou právní povinnost. Namítl, že postupoval v souladu s plánem zimní údržby vypracovaném podle § 41 vyhlášky č. 104/1997 Sb., kterou se provádí zákon č. 13/1997 Sb. o pozemních komunikacích. Daná komunikace byla zařazena do III. pořadí důležitosti, což zakládalo povinnost odstranit závadu ve schůdnosti do 48 hodin od jejího vzniku. Podle jeho evidence denních záznamů o průběhu služeb bylo v den úrazu počasí beze srážek s teplotami až 6,5 stupně Celsia nad bodem mrazu, ve 21 hodin teplota poklesla na minus 0,4 stupně. Zastávka byla uklizena 31. 1. 2014 a 7. 2. 2014, v mezidobí žádná závada ve schůdnosti nevznikla a nebyl proto důvod k mimořádné údržbě. Po rozšíření žaloby vznesl námitku promlčení s poukazem na to, že nárok na náhradu nemateriální újmy nebyl uplatněn do tří let od úrazu, dále namítl neexistenci příčinné souvislosti mezi zdravotními komplikacemi žalobce a primárním zraněním.
4. Okresní soud po provedeném dokazování vyšel z nesporného zjištění, že vlastníkem komunikace, kde došlo k úrazu, je žalovaný. Ohledně okolností vzniku úrazu vyšel z výpovědi žalobce, podle níž po vystoupení na autobusové zastávce dne 6. 2. 2014 po 21. hodině slabě mrholilo, povrch chodníku byl mírně namrzlý a nebyl posypaný. Na nohou měl těžkou zimní obuv, šel v půlce chodníku, aby se námraze vyhnul, vstoupil na obrubník, chtěl vstoupit na trávu a přitom uklouzl. Po pádu odešel k nedaleké benzinové stanici, odkud si zavolal lékařskou pomoc, následně byl hospitalizován a podrobil se operaci. Ze svědecké výpovědi [REDAKCE], která jako náhodná kolemjdoucí viděla pád žalobce, vyplynulo, že přes žádný problém ve schůdnosti nebyl, ale kolem 21.30 začalo namrzat, chodník začal klouzat. Okresní soud dále vyšel ze zprávy

Českého hydrometeorologického ústavu (dále jen „ČHMÚ“) o záznamech počasí pořízených ve stanici Kopisty u Mostu, podle níž v prvním únorovém týdnu roku 2014 svítalo slunce, teploty oscilovaly kolem bodu mrazu, dne 6. 2. 2014 mezi 21. a 22. hodinou naměřena teplota mínus 2,4 stupně Celsia, na zemi ležela sněhová pokrývka. Úsek komunikace v místě úrazu náležel podle plánu zimní údržby do III. pořadí důležitosti, pro který platila povinnost žalovaného provést ošetření do 48 hodin od započetí spadu/vzniku překážky. Jde-li o jednotlivé uplatněné nároky a jejich výši, okresní soud vyšel především ze závěrů znaleckého posudku ustanoveného znalce MUDr. Miroslava Jiříčka, který v odpovědi na zadaný úkol „určit finanční ohodnocení úrazu“ ohodnotil bolestné žalobce částkou 48 038 Kč odpovídající 181,5 bodu včetně 10 % zvýšení za závažnou pooperační komplikaci v podobě trombozy hlubokého žilního systému s tím, že hodnota jednoho bodu činila 264,67 Kč. Znalec současně provedl hodnocení nemajetkové újmy na zdraví podle mezinárodní klasifikace funkční schopnosti a disability (omezení) a podle webového rozhraní pro tuto metodiku. V rámci posouzení všech denních situací, v nichž je žalobce v důsledku úrazu omezen, veškeré jeho obtíže hodnotil jako mírné (stupněm 1) a dospěl k částce 241 041 Kč. Zabýval-li se okresní soud otázkou ustálení zdravotního stavu žalobce z hlediska bolesti, vyšel ze závěrů znaleckého posudku ustanoveného znaleckého ústavu ÚVN – Vojenské fakultní nemocnice Praha, podle něhož lze zdravotní stav žalobce považovat za ustálený teprve od doby ukončení měsíční rehabilitační péče po atroskopické operaci pravého ramenního kloubu provedené 16. 1. 2019.

5. Po právní stránce okresní soud shledal žalovaného plně odpovědným za vzniklou škodu a nemajetkovou újmu podle § 27 odst. 3 zákona č. 13/1997 Sb., o pozemních komunikacích. Dospěl k závěru, že žalovaný porušil povinnost stanovenou mu zákonem, jež zavdala příčinu vzniku škody, neboť neprokázal, že byl chodník v místě úrazu uklizen takovým způsobem, aby umožňoval bezpečný pohyb chodců. Konstatoval, že se jedná o objektivní odpovědnost bez ohledu na zavinění, která je podmíněna závadou ve schůdnosti coby nepředvídatelnou změnou ve schůdnosti komunikace způsobenou vnějšími vlivy, přičemž samotná skutečnost, že kluzká komunikace nebyla v době nehody posypána, závadu ve schůdnosti nepředstavuje. V daném případě újma žalobci vznikla v důsledku náhlého vzniku souvislé námrazy chodníku. Žalovaný měl předpokládat, že střídání teplot povede k tání a opětovnému umrznutí komunikace, proto úklid v daném místě provedený naposledy 31. 1. 2014 nelze považovat za dostačující ani z hlediska dodržení 48 hodinové lhůty stanovené plánem údržby žalovaného. S odkazem na nález Ústavního soudu ze dne 21. 4. 2016, sp. zn. I. ÚS 2315/15, konstatoval, že i když povinnost obcí provádět úklid a zimní údržbu chodníků (místních komunikací) na ně klade značné nároky, musí soudy vycházet z toho, že záměrem zákonodárce bylo zajistit chodcům náhradu újmy i v případech, kdy by pro obec bylo značně náročné chodník včas ošetřit a úrazu chodce předjít. Žalobce podle okresního soudu ke vzniku škody nijak nepřispěl, pokud se jako chodec snažil zvolit nejbezpečnější cestu a byl vybaven vhodnou obuví. Aplikaci obecných ustanovení občanského zákoníku proto považoval okresní soud za nadbytečnou. Námitku promlčení posuzoval podle § 610 a násl. zákona č. 89/2012 Sb., občanského zákoníku (dále jen „o. z.“) a shledal ji nedůvodnou. Konstatoval, že skutkové zjištění okamžiku ustálení zdravotního stavu z hlediska bolesti vyžaduje posouzení skutečností, k nimž je třeba odborných znalostí ve smyslu ust. § 127 o. s. ř. Za počátek běhu subjektivní tříleté promlčecí doby podle § 620 o. z., považoval okresní soud den 16. 1. 2019, kdy se žalobce podrobil poslední operaci. Při stanovení výše náhrady na nemajetkovou újmu okresní soud vycházel z § 2958 o. z., jehož smyslem je zajistit plné odčinění utrpěné újmy a ze znaleckého posudku MUDr. Miroslava Jiříčka, kterým byl úraz žalobce „ohodnocen“ v souladu s metodikou k náhradě nemajetkové újmy na zdraví (bolest a ztížení společenského uplatnění) vypracovanou Nejvyšším soudem ČR ve spolupráci se Společností medicínského práva, zástupci pojistitelů a dalších právnických a lékařských profesí. Uzavřel, že s přihlédnutím k hodnotě bodu odvozeného od jednoho procenta hrubé měsíční nominální mzdy na přepočtené počty zaměstnanců v národním hospodářství za kalendářní rok

předcházející roku, v němž vznikl nárok (vznikla bolest), má žalobce nárok na bolestné ve výši 48 083 Kč. Vzhledem k věku 31 let, v němž žalobce úraz utrpěl a k rozsahu omezení v řadě pracovních i mimopracovních aktivit mu přiznal znalecm stanovené odškodnění „nemateriální újmy na zdraví“ v částce 241 041 Kč s tím, že součástí obou nároků je i požadovaný zákonný úrok z prodlení podle § 1970 o. z., běžící od data doručení znaleckého posudku MUDr. Miroslava Jíříčka žalobci. Dále okresní soud žalobci přiznal částku 15 655 Kč jako náhradu za ušlý výdělek stanovenou „rozdílem mezi dávkami nemocenského pojištění a výší čisté měsíční mzdy“. Výrok o náhradě nákladů řízení odůvodnil s odkazem na § 142 odst. 1 o. s. ř. plným úspěchem žalobce, který byl v řízení zastoupen ustanovenou advokátkou a žádné náklady mu tak nevznikly. V rámci rozhodování o nákladech státu podle § 148 odst. 1 o. s. ř. okresní soud předeslal, že zastupoval-li účastníka řízení advokát ustanovený soudem podle § 30 o. s. ř. a má-li zastoupený účastník právo na náhradu nákladů řízení, je namísto přiznat náhradu nákladů řízení účastníku, avšak povinnost k jejich zaplacení stanovit ve prospěch státu. S tímto odůvodněním žalovanému uložil povinnost zaplatit státu náklady řízení ve výši 24 874,50 Kč spočívající ve znalečném a dále i odměnu ustanovené advokátky žalobce, jejíž výši a podmínky splatnosti stanoví samostatným usnesením. Neúspěšnému žalovanému nesplňujícímu podmínky pro osvobození od soudního poplatku uložil podle § 2 odst. 3 zákona č. 541/1991 Sb. povinnost zaplatit státu soudní poplatek ve výši 3 051 Kč.

6. Proti tomuto rozsudku v celém rozsahu podal včasné odvolání žalovaný, který s právním posouzením věci okresním soudem zásadně nesouhlasil. Namítl, že nárok na náhradu nemajetkové újmy ve výši 216 273 Kč a na bolestné ve výši 48 038 Kč žalobce uplatnil až po uplynutí tříleté promlčecí doby běžící ode dne, kdy došlo k úrazu, nejpozději však ode dne 12. 6. 2014, kdy bylo bolestné žalobce ohodnoceno MUDr. Františkem Rybářem na 100 bodů, neboť již v té době měl žalobce povědomí o škodě a o tom, kdo za ni odpovídá. V úvahu by mohl přicházet - za předpokladu porušení jeho zákonné povinnosti - pouze nárok žalobce na bolestné ve výši 25 128 Kč a na náhradu ztráty na výděleku ve výši 15 655 Kč, ani ten však není důvodný, pokud k porušení povinnosti nedošlo. Zdůraznil, že zákon č. 13/1997 Sb. definuje překážku ve schůdnosti jako takovou překážku, kterou chodec ani při obezřetné chůzi nemohl předpokládat. Taková situace v daném případě nenastala, neboť žalobce si byl námrazy vědom, a pokud se jí snažil vyhybat, nemohla ani tvořit souvislou vrstvu. Odkázal na judikaturu Nejvyššího i Ústavního soudu, která dovodila, že upadne-li poškozený chodec v zimním měsíci na chodníku, který byl následkem povětrnostních vlivů, jichž si byl vědom, kluzký, nejde o změnu ve schůdnosti pozemní komunikace, kterou by chodec ani při obezřetné chůzi respektující stav komunikace a důsledky povětrnostních vlivů nemohl předpokládat. Namítl dále, že zpráva ČHMÚ o počasí v rozhodné době vycházející z měření stanice vzdálené od místa úrazu přibližně 9 km poskytuje pouze souhrnné informace týkající se např. sněhové pokrývky, které nelze vztáhnout na konkrétní místo. V daném případě byla i podle výpovědi svědkyně Fenykové příčinou omezení schůdnosti pouze námraza, která se začala objevovat přibližně kolem 21. hodiny, tedy necelou hodinu před úrazem. Srážky byly v den úrazu i v předchozích dnech nulové, již proto je vznik souvislé námrazy nepravděpodobný. Za této povětrnostní situace nevznikla povinnost ani potřeba danou oblast v rámci údržby ošetřovat, o čemž svědčí i to, že při pravidelné kontrole následujícího dne 7. 2. 2014 nebyly žádné překážky ve schůdnosti daného místa zjištěny. Poukázal na to, že jeho odpovědnost podle zákona č. 13/1997 Sb. je sice objektivní, není však absolutní a poskytuje možnost liberace v případě, že učiní vše pro to, aby škodě předešel. Zdůraznil, že v krátkém časovém horizontu mezi započítáním vzniku námrazy a vznikem škody nebylo v jeho možnostech jakkoli na změnu počasí reagovat. Dodal, že považoval-li okresní soud v rámci přiznání úroků z prodlení za první den prodlení den doručení znaleckého posudku žalovanému, nepostupoval správně, neboť počátek prodlení se odvíjí od splatnosti nároku, která mohla nastat teprve na základě výzvy k úhradě. Navrhl, aby odvolací

soud napadený rozsudek změnil tak, že žalobu zcela zamítne a přizná mu plnou náhradu nákladů řízení.

7. Žalobce navrhl potvrzení napadeného rozsudku.
8. Krajský soud jako soud odvolací přezkoumal k odvolání žalovaného rozsudek okresního soudu v celém rozsahu, přezkoumal i řízení, které jeho vydání předcházelo, a odvolání shledal opodstatněným.
9. S ohledem na zásadní a stěžejní odvolací argumentaci se odvolací soud primárně zabýval přezkumem opodstatněnosti nároku co do základu. Vyšel ze skutkových zjištění soudu prvního stupně, která (v tomto rozsahu) považuje za úplná a dostačující pro rozhodnutí ve věci, ostatně ani žalovaný žádné pochybení ve vztahu k neúplnému zjištění skutkového stavu okresnímu soudu nevytkl. Právní posouzení věci soudem prvního stupně ve smyslu přijatého závěru, že žalovaný porušil povinnost stanovenou mu zákonem, jež „zavdala příčinu vzniku škody žalobci“ však odvolací soud nesdílí.
10. Podle § 26 odst. 2 zákona č. 13/1997 Sb., o pozemních komunikacích, v zastavěném území jsou místní komunikace a průjezdní úsek silnice schůdné, jestliže umožňují bezpečný pohyb chodců, kterým je pohyb přizpůsobený stavebnímu stavu a dopravně technickému stavu těchto komunikací a povětrnostním situacím a jejich důsledkům. Podle odst. 7 závadou ve schůdnosti pro účely tohoto zákona se rozumí taková změna ve schůdnosti pozemní komunikace, kterou nemůže chodec předvídat při pohybu přizpůsobeném stavebnímu stavu a dopravně technickému stavu a povětrnostním situacím a jejich důsledkům.
11. Podle § 27 odst. 3 zákona č. 13/1997 Sb. vlastník místní komunikace nebo chodníku je povinen nahradit škody, jejichž příčinou byla závada ve schůdnosti chodníku, místní komunikace nebo průjezdního úseku silnice, pokud neprokáže, že nebylo v mezích jeho možností tuto závadu odstranit, u závady způsobené povětrnostními situacemi a jejich důsledky takovou závadu zmírnit, ani na ni předepsaným způsobem upozornit.
12. Zákon o pozemních komunikacích zakládá přísnou (tzv. objektivní) odpovědnost vlastníka komunikace za újmy, jejichž příčinou byla závada ve schůdnosti. Jde o odpovědnost bez ohledu na protiprávnost a zavinění, která je spojena s existencí závady ve schůdnosti, tedy s takovým nedostatkem komunikace, který se vymyká jejímu stavu z hlediska stavebního, dopravně technického i z hlediska celkového působení povětrnostních vlivů a který představuje pro chodce nenadálou a nepředvídatelnou změnu hrozící vznikem újmy.
13. Nejvyšší soud v rozsudku velkého senátu občanskoprávního a obchodního kolegia ze dne 9. 12. 2020, sp. zn. 31 Cdo 1621/2020 konstatoval, že odpovědnost podle zákona o pozemních komunikacích není absolutní, neboť zákon stanoví liberační důvody (§ 27 odst. 2 a 3 zákona č. 13/1997 Sb.), při jejichž prokázání v soudním sporu se vlastník komunikace může odpovědnosti zprostit. Dále je významné, že bez ohledu na možnou liberaci není povaha této přísné odpovědnosti bezbřehá, neboť není založena na jakékoli nekvalitě komunikace, nýbrž je spojena jen s určitou zvláště kvalifikovanou okolností, kterou zákonodárce považuje za únosnou i z hlediska ekonomiky a technickoorganizační udržitelnosti celého silničního systému. Touto okolností je výskyt tzv. závady ve schůdnosti (sjízdnosti), kterou zákon č. 13/1997 Sb. definuje v § 26 odst. 2. Negativním vymezením pak zákon č. 13/1997 Sb. ohraničuje dosah této odpovědnosti tak, že uživatelé dálnice, silnice, místní komunikace nebo chodníku nemají nárok na náhradu škody, která jim vznikla ze stavebního stavu nebo dopravně technického stavu těchto pozemních komunikací (§ 27 odst. 1 zákona č. 13/1997 Sb.). Jestliže uživatel komunikace nemá nárok na náhradu škody způsobené tímto dosti širokým okruhem okolností, protože právě jim je povinen přizpůsobit svůj pohyb, pak logicky závadou ve schůdnosti (sjízdnosti) může být jen takový úsek (místo) komunikace, který se svou nekvalitou vymyká obecnému stavu natolik, že jej uživatel není schopen rozlišit a upravit způsob chůze (jízdny) nenadálému nebezpečí. Jinými slovy

závadou, s níž jediné se pojí objektivní odpovědnost vlastníka komunikace, je výrazně kvalitativně zhoršené místo oproti celkovému okolnímu stavu komunikace, které je pro svou povahu či umístění pro uživatele nenadálé, tj. nepředvídatelné ve smyslu § 26 odst. 1 a 2 zákona č. 13/1997 Sb.

14. Míra předvídatelnosti coby definiční znak „závady ve schůdnosti“ je odvozena právě od celkového stavu komunikace, který je každý chodec povinen vyhodnotit. Požadavek, aby s obvyklou mírou pozornosti zvážil, v jakém stavu se přibližně nachází úsek komunikace, kam hodlá vstoupit, tak nemůže být pro chodce nijak nepřiměřený, nečekaný či překvapivý. „Závadou ve schůdnosti“ je pak pouze místo, které se celkovému stavu komunikace a okolním poměrům vymyká svou sníženou kvalitou, v čemž je právě ona nepředvídatelnost pro chodce, který jinak volí způsob chůze přizpůsobený obecně panujícím podmínkám. Ústavní soud ve své judikatuře reprezentované např. nálezem ze dne 1. 12. 2021, sp. zn. II. ÚS 1991/20 jako ústavně nekonformní odmítl závěr, podle kterého by měla být vyloučena náhrada újmy jen proto, že stav chodníku pokrytého sněhem a ledem byl pro chodce předvídatelný a dovodil, že je třeba zkoumat jak to, nakolik se chodec choval tak, aby svému úrazu předešel, a na druhé straně zhodnotit, nakolik vlastník komunikace dodržel svou povinnost zajistit, aby tato komunikace umožňovala bezpečný pohyb chodců.
15. Zkoumání podmínek vzniku odpovědnosti vlastníka komunikace ve smyslu občanského zákoníku bude nastupovat tam, kde není dána objektivní odpovědnost vlastníka komunikace za škodu způsobenou závadou ve schůdnosti podle zákona č. 13/1997 Sb., neboť je třeba zohlednit počínání jejich vlastníků při plnění povinnosti řádně pečovat o jejich stav, resp. povinnosti zajistit, aby chodníky umožňovaly bezpečný pohyb chodců. Porušením zákona je v tomto smyslu především porušení povinnosti správy komunikací výslovně zakotvené v § 9 odst. 3 zákona č. 13/1997 Sb., tj. neplnění povinnosti provádět pravidelné a mimořádné prohlídky, údržbu a opravy komunikace. V úvahu přichází i závěr o možné spoluúčasti poškozeného na způsobení újmy, bude-li prokázáno, že vznikla, resp. se zvětšila, také následkem jemu přičitatelných okolností (jež odůvodňují poměrné snížení či vyloučení povinnosti vlastníka komunikace k náhradě ve smyslu § 2918 o. z.). V rozsahu, v jakém byla škoda způsobena okolnostmi na straně poškozeného, je totiž vyloučena odpovědnost škůdce, neboť chybí jeden ze základních předpokladů odpovědnosti za škodu, a to příčinná souvislost mezi vznikem škody a protiprávním jednáním škůdce, resp. kvalifikovanou událostí, za níž žalovaný odpovídá na objektivním principu (srov. např. rozsudky NS sp. zn. 25 Cdo 657/2006 a sp. zn. 25 Cdo 2075/2012).
16. V právě posuzované věci odvolací soud vycházel ze skutkových zjištění soudu prvního stupně, která nebyla zpochybněna, podle nichž vznikla žalobci újma na zdraví poté, co dne 6. 2. 2014 v pozdních večerních hodinách po vystoupení na autobusové zastávce MHD č. 5 v ulici Okružní v Mostě ve směru chůze k čerpací stanici Shell v úmyslu vyhnout se námraze vstoupil na obrubník, chtěl pokračovat po trávě, přitom uklouzl a pádem utrpěl zlomeninu pravé pažní kosti. Zimní údržba chodníku probíhala podle schváleného plánu, chodník byl uklizen 31. 1. 2014, v době úrazu byl však mírně namrzlý. Takový stav komunikace spočívající v souvislé námraze, již si byl chodec vědom a byl schopen na ni reagovat, nenaplnuje znaky závady ve schůdnosti, jak je vymezena § 26 odst. 7 zákona č. 13/1997 Sb. a nezakládá objektivní odpovědnost žalovaného ve smyslu § 27 odst. 3 tohoto zákona.
17. Za dané situace bylo tedy namísto posoudit, zda žalovaný neodpovídá za vzniklou újmu podle obecné úpravy v občanském zákoníku, zejména zda ve smyslu § 2910 o. z., neporušil povinnost řádné péče o stav chodníku (místní komunikace) tak, aby umožňoval bezpečný pohyb chodců. Z dokazování provedeného soudem prvního stupně vyplynulo, že žalovaný prováděl v místě pravidelnou zimní údržbu, v přiměřených lhůtách prováděl kontrolu daného úseku, že v rámci kontroly v den následující po pádu žalobce nebyla žádná závada ve schůdnosti zjištěna, ostatně žalobce ani netvrdil, že by z chodníku nebyl odstraněn sníh. Skutečnost, že žalovaný provedl

kontrolu předmětného chodníku na autobusové zastávce ve dnech 31. 1. 2014 a 7. 2. 2014 bez zjištění jakékoli závady ve schůdnosti, koresponduje (z hlediska případné nutnosti mimořádné údržby) se zprávou ČHMÚ o místních povětrnostních podmínkách v době od 31. 1. do 6. 2. 2014. Jestliže po několika dnech téměř beze srážek, ale s vysokou vzdušnou vlhkostí a teplotami mírně pod bodem mrazu v rozhodný den 6. 2. 2014 panovaly teploty přes den kolem 5 stupňů Celsia nad bodem mrazu a kolem 21. hodiny teplota klesla na mínus 2,4 stupně Celsia, v důsledku čehož byl chodník mírně namrzlý, důvod k mimořádné údržbě spočívající ve vzniku souvislé námrazy mohl objektivně nastat až bezprostředně před vznikem úrazu žalobce. Rovněž svědkyně [REDAKCE] vypověděla, že teprve kolem 21.30 hodin se začala tvořit námraza, povrch chodníku začal klouzat. Porušení povinnosti řádné údržby nelze podle názoru odvolacího soudu dovozovat výlučně ze skutečnosti, že v řádu minut po změně povětrnostních podmínek nebyl chodník proti námraze ošetřen. Po žalovaném lze požadovat, aby učinil z hlediska údržby vše, co se jeví jako racionální, nikoli veškerá myslitelná opatření v každém okamžiku a místě. Vzhledem k tomu, že zjištěné okolnosti nesvědčí pro porušení povinnosti žalovaného podle § 9 odst. 3 zákona č. 13/1997 Sb. ve smyslu neplnění povinnosti provádět pravidelné a mimořádné prohlídky, údržbu a opravy komunikace, nelze dovést jeho odpovědnost za vzniklou újmu ani podle § 2910 o. z.

18. Bez ohledu na předvídatelnost stavu komunikace pro žalobce a neexistenci předpokladů obecné odpovědnosti na straně žalovaného odvolací soud nesdílí ani závěr soudu prvního stupně, že žalobce jednal tak, aby vzniku újmy předešel. Podle názoru odvolacího soudu žalobce nezvolil z možných cest tu nejbezpečnější (nepočínal si dostatečně obezřetně tak, aby přizpůsobil chůzi panujícím povětrnostním podmínkám), pokud k pádu došlo nikoli v důsledku uklouznutí na chodníku, ale po vstupu na obrubník ohraničující přilehlý trávník, který k chůzi primárně určen není. Nutno poznamenat, že k tíži poškozeného se posuzují i následky náhody, která jej postihla, neboť se mu přičítají veškeré okolnosti na jeho straně, jež přispěly ke škodlivému následku, bez nichž by nedošlo ke škodě tak, jak se stala.
19. Shrnuto - stav chodníku nenaplňoval definiční znaky závady ve schůdnosti a celoplošná lehká námraza tudíž nepředstavovala takový nedostatek komunikace, jehož výskyt chodec nemohl předpokládat a přizpůsobit jí svou chůzi. Žalobce si k chůzi nevybral nejbezpečnější cestu, neboť jím zvolená trasa byla spojena se změnou terénu. Porušení zákonné povinnosti provádět pravidelnou zimní údržbu předmětného úseku komunikace žalovanému přičítat nelze.
20. Z vyložených důvodů odvolací soud uzavřel, že žalovaný za vzniklou újmu na zdraví žalobci neodpovídá, proto napadený rozsudek v meritorních výrocích I. - III. změnil podle § 220 odst. 1 písm. a) o. s. ř. tak, že žalobu zcela zamítl.
21. Vzhledem ke změně rozsudku rozhodl odvolací soud znovu o všech nákladech řízení před soudy obou stupňů (§ 224 odst. 2 o. s. ř.) a plně úspěšnému žalovanému přiznal právo na náhradu všech účelně vynaložených nákladů řízení vůči neúspěšnému žalobci (§ 142 odst. 1 o. s. ř.). Pokud jde o účelnost nákladů na právní zastoupení, odvolací soud v posuzované věci neshledal důvod odchytil se od ustálené judikatury Ústavního soudu, podle níž v případě náhrady škody za úraz nastalý na komunikacích statutárního města nejde o událost natolik výjimečnou, že by i právník, jenž se na tuto oblast nespécializuje, nebyl schopen zastupovat žalované statutární město před soudem. Ústavní soud (např. v nálezu II. ÚS 2077/14) konstatoval, že statutární města jsou dostatečně materiálně a personálně vybavena, aby byla schopna hájit svá práva i bez zastoupení advokátem, proto nebude-li v konkrétním případě prokázán opak, nejsou náklady statutárního města na zastoupení advokátem účelně vynaloženými.
22. Výše účelně vynaložených nákladů řízení žalovaného odpovídá částce 23 055 Kč sestávající z paušální náhrady nezastoupeného účastníka podle § 151 odst. 3 o. s. ř. a § 1 odst. 3, § 2 odst. 3 vyhlášky č. 254/2015 Sb. ve výši 300 Kč za každý z 26 úkonů spočívajících v písemném vyjádření k žalobě, účasti u 11 ústních jednání před soudem prvního stupně (ve dnech 31. 5. 2016,

15. 11. 2016, 20. 6. 2017, 12. 9. 2017, 12. 12. 2017, 15. 3. 2018, 15. 5. 2018, 26. 9. 2019, 28. 1. 2020, 27. 2. 2020, 8. 6. 2012), stejném počtu příprav účasti na jednání, podání odvolání, účasti u odvolacího jednání a přípravy na něj. Součástí nákladů řízení je i zaplacený soudní poplatek z odvolání ve výši 15 255 Kč. Odvolací soud proto žalobci uložil zaplatit žalovanému na náhradu nákladů řízení před soudy obou stupňů částku 23 055 Kč v zákonné třídenní lhůtě (§ 160 o. s. ř.) k rukám advokáta žalovaného (§ 149 odst. 1 o. s. ř.).

23. Podle § 148 odst. 1 o. s. ř. stát má podle výsledků řízení proti účastníkům právo na náhradu nákladů řízení, které platil, pokud u nich nejsou předpoklady pro osvobození od soudních poplatků. Za situace, kdy neúspěšný žalobce, jehož by podle výsledku řízení stíhala povinnost hradit náklady řízení státu, byl osvobozen od soudních poplatků, rozhodl odvolací soud tak, že státu se právo na náhradu nákladů řízení nepřiznává.

Poučení:

Proti tomuto rozsudku lze do dvou měsíců od doručení rozhodnutí odvolacího soudu podat dovolání k Nejvyššímu soudu ČR za podmínek uvedených v ustanovení § 237 o. s. ř. Dovolání se podává prostřednictvím okresního soudu, který rozhodoval v prvním stupni. Přípustnost dovolání (§ 237 až 238a o. s. ř.) je oprávněn zkoumat jen dovolací soud.

Ústí nad Labem 29. června 2022

JUDr. Jiří Krahula v. r.
předseda senátu